

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มอง 1 ปีหลังภาษีทรัมป์ การค้าโลกไม่เหมือนเดิม

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มองนโยบาย “America First Trade Policy” เปลี่ยนทิศทางการค้าสหรัฐฯ และเพิ่มความไม่แน่นอนต่อเศรษฐกิจโลกผ่านมาตรการภาษีนำเข้าที่ขยายจากจีนไปยังหลายประเทศ สู่การเก็บภาษีนำเข้ากับนานาประเทศทั่วโลกและในหลายอุตสาหกรรม ส่งผลให้เศรษฐกิจและการค้าโลกเผชิญกับความไม่แน่นอนสูง ขณะที่ปี 69 จะมีเหตุการณ์สำคัญต่อทิศทางการค้า เช่น การพบผู้นำจีน-สหรัฐฯ การทบทวนข้อตกลงการค้าเสรีฉบับปรับปรุงใหม่ระหว่างสหรัฐฯ เม็กซิโก และแคนาดา (United States-Mexico-Canada Agreement: USMCA) และติดตามคำตัดสินของศาลเกี่ยวกับการใช้ IEEPA (International Emergency Economic Powers Act) เพื่อออกนโยบายภาษีจะเป็นโมฆะหรือไม่ ซึ่งสหรัฐฯ ใช้นโยบายภาษีนำเข้าเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ สำหรับไทยต้องเร่งทำข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) กับสหภาพยุโรป (EU) และสหรัฐฯ เพื่อไม่ให้เสียเปรียบ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับที่แข่งกับอินเดียโดยตรง

นายบุรินทร์ อดุลวัฒนะ กรรมการผู้จัดการ และ Chief Economist บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด เปิดเผยว่า การประกาศนโยบาย “America First Trade Policy” โดยประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ เป็นการเปลี่ยนทิศทางนโยบายการค้าของสหรัฐฯ ซึ่งไม่เพียงส่งผลต่อโครงสร้างการค้าโลก แต่ยังเร่งให้ประเทศต่างๆ ต้องปรับยุทธศาสตร์ทั้งในเชิงภูมิรัฐศาสตร์และห่วงโซ่อุปทานอย่างมีนัยสำคัญ จากมาตรการที่มุ่งเป้าไปที่จีนได้ขยายสู่การเก็บภาษีนำเข้ากับนานาประเทศทั่วโลกและในหลายอุตสาหกรรม ส่งผลให้เศรษฐกิจและการค้าโลกเผชิญกับความไม่แน่นอนสูง

โดยในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ได้ใช้เหตุผลด้านความมั่นคงและทางการเมือง เพื่อบังคับใช้ภาษีนำเข้าทั้งภาษีตอบโต้ (Reciprocal Tariff) และภาษีรายสินค้า ภายใต้มาตรา 232 (Section 232) นอกจากนั้น ยังดำเนินนโยบายด้านภูมิรัฐศาสตร์ตามแนวคิดลัทธิมอนโร (Monroe Doctrine) ที่มองว่าทั้งทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้เป็นเขตอิทธิพลของสหรัฐฯ สะท้อนได้จากการกำหนดอัตราภาษีตอบโต้กับประเทศในลาตินอเมริกาส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับ 10% ขณะที่ประเทศบราซิลถูกเรียกเก็บภาษีที่ระดับ 50% จากเหตุผลทางการเมือง

อย่างไรก็ตาม นโยบาย America First Trade Policy ไม่ได้ส่งผลกระทบรุนแรงต่อการค้าโลก เศรษฐกิจโลก และเศรษฐกิจอเมริกาอย่างที่คาดไว้ ส่วนหนึ่งเพราะมาตรการดังกล่าวมีผลบังคับใช้ล่าช้า (เริ่ม ส.ค. 2568) และประเทศส่วนใหญ่ไม่ได้ขึ้นภาษีนำเข้าเพื่อตอบโต้รัฐบาลสหรัฐฯ

ด้านผลกระทบของนโยบายการค้าของสหรัฐฯ ถึงแม้ว่ามูลค่าการส่งออกจากจีนไปสหรัฐฯ ลดลงประมาณ 20% ในปีที่ผ่านมา แต่โดยรวมการส่งออกของจีนยังขยายตัวได้ดี และเกินดุลการค้าที่ระดับ 1.2 ล้านล้าน

ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งสูงสุดเป็นประวัติการณ์ โดยจีนขยายการส่งออกไปภูมิภาคอื่นแทน เช่น เอเชีย สหภาพยุโรป และแอฟริกา ซึ่งส่วนหนึ่งยังคงสะท้อนถึงปัญหา Transshipment เพื่อหลีกเลี่ยงภาษี

จีนมีการตอบโต้มาตรการภาษีของสหรัฐฯ เนื่องจากจีนมีข้อได้เปรียบสหรัฐฯ จากการถือครองแร่ธาตุ Rare Earth และ Critical Minerals มาก ส่งผลให้จีนแทบจะผูกขาดห่วงโซ่อุปทานโลก ซึ่งมีความสำคัญต่อสหรัฐฯ ทางด้านความมั่นคงทางยุทธศาสตร์และเศรษฐกิจ นอกจากภาษีตอบโต้แล้ว สหรัฐฯ ยังดำเนินการภายใต้มาตรา 232 เพื่อเก็บภาษ้นำเข้ารายสินค้า อาทิ เหล็ก อะลูมิเนียม รถยนต์และชิ้นส่วน เซมิคอนดักเตอร์ และในอนาคตมีแนวโน้มจะเก็บภาษ้นำเข้า ยาและเวชภัณฑ์ เพื่อให้เกิดการย้ายฐานการผลิตกลับประเทศ (Reshoring) และเพิ่มการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งส่งผลให้บริษัทชั้นนำในหลายอุตสาหกรรม อาทิ อุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์ ยานยนต์ และเหล็ก เริ่มประกาศแผนการลงทุนเพิ่มในสหรัฐฯ

อย่างไรก็ดี ในปีที่ผ่านมา จำนวนการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมยังคงหดตัวอยู่ มีแค่บางอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปโลหะ (โดยเฉพาะเหล็ก) ที่การจ้างงานขยายตัวเพิ่มขึ้น

โดยในปี 2569 นี้ เหตุการณ์สำคัญที่จะกำหนดทิศทางการค้าโลกในอนาคต ได้แก่

- การพบกันระหว่างประธานาธิบดีสี จิ้นผิง และทรัมป์ ในเดือนเมษายน
- คำตัดสินของศาลเกี่ยวกับการใช้ IEEPA เพื่อกกนโยบายภาษีเป็นโมฆะหรือไม่
- การทบทวนข้อตกลง USMCA ในเดือนกรกฎาคม
- การเลือกตั้งกลางเทอมสหรัฐฯ
- การยุติการตอบโต้ทางภาษีระหว่างจีน-สหรัฐฯ จะมีผลถึงเดือนพฤศจิกายน

อเมริกาสร้างกำแพง ในขณะที่ประเทศอื่นกำลังสร้างสะพาน ในขณะที่สหรัฐฯ ใช้นโยบายภาษ้นำเข้าเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ แต่ประเทศอื่นๆ กลับเร่งบรรลुข้อตกลงทางการค้าต่อกัน ยกตัวอย่างเช่น อินเดียสามารถบรรลुข้อตกลงกับสหภาพยุโรป (India-EU FTA) ภายในไม่กี่เดือน หลังจากมีการเจรจามายาวนานราว 20 ปี และยังสามารถบรรลुข้อตกลงกับสหรัฐฯ ด้วย ซึ่งทำให้อินเดียได้รับประโยชน์อย่างมากจากนโยบาย America First Trade Policy

สำหรับไทย ประเด็นที่ต้องจับตาคือ ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมที่ไทยส่งออกไปแข่งขันกับอินเดียโดยตรงที่สหรัฐฯ และสหภาพยุโรป โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เนื่องจากสินค้าส่งออกจากไทยเสียเปรียบอินเดีย เพราะเราไม่มีข้อตกลงการค้าเสรีกับทางสหภาพยุโรป ส่วนในระยะต่อไป รัฐบาลไทยต้องเร่งให้เรามีข้อตกลงทางการค้ากับสหภาพยุโรป และสหรัฐฯ โดยเร็วที่สุด